

**Dziecięca MOC
czy
rodzicielska POMOC?**

O rozwijaniu samodzielności dziecka.

dr Agnieszka Lasota
www.lasotaagnieszka.pl

Samodzielność
to zdolność do podejmowania
różnych działań bez pomocy
innych osób.

Stopień samodzielności dziecka zależy w dużej mierze od stylu wychowawczego stosowanego w rodzinie.

Wychowanie dzieci to równowaga

uczucia	-----	zasady
wolność	-----	kontrola
wolność	-----	poczucie bezpieczeństwa
samodzielność	-----	zależność
samodzielność	-----	nadmierna odpowiedzialność

Samodzielność

<http://muslim-academy.com>

rozwijana

<http://www.ajc.com>

ograniczana

<http://blogs.newcastle.edu.au/>

tłumiona

Samodzielność funkcjonalna (czynności samoobsługowe)

Czynności
związane z
samoobsługą:

- myciem,
- jedzeniem,
- ubieraniem
- korzystaniem
z toalety

<http://www.aliexpress.com>

Samodzielność emocjonalno-społeczna

- Umiejętne poradzenie sobie z lękiem separacyjnym
- Umiejętność radzenia sobie z niepowodzeniami
- Umiejętność radzenia sobie z negatywnymi emocjami
- Umiejętność wspólnej zabawy, pracy

<http://sicklecell-ourvoice.blogspot.com/>

Samodzielność poznawcza (decyzyjna)

- Wytrwałość, cierpliwość, koncentracja na zadaniu
- Umiejętność wykorzystania wiedzy w praktyce – zadania problemowe
- Samodzielne działanie
- Samodzielne myślenie - brak gotowych rozwiązań, odpowiedzi
- Umiejętność wyrażania własnych opinii na określony temat
- Samodzielne podejmowanie decyzji

<http://www.dzieci.pl>

- ❑ Dziecko, które ma poczucie MOCY (samodzielności) w przedszkolu, zdecydowanie lepiej radzi sobie w szkole, co przekłada się na większą dojrzałość do bycia uczniem!
- ❑ Dziecko, które potrzebuje ciągle POMOCY w wieku przedszkolnym, w szkole również poszukuje wsparcia u innych!

Poczucie samodzielności ma bardzo duże znaczenie w kształtowaniu poczucia własnej wartości

Dziecko nadmiernie zależne od osób dorosłych ma niskie poczucie własnej wartości.

Dziecko któremu pozwalamy na samodzielność ma poczucie sprawstwa, mocy, ma wysoką samoocenę

Im lepiej dziecko radzi sobie z wykorzystywaniem własnej samodzielności we wczesnych latach dzieciństwa (motywacja wewnętrzna, nie zewnętrzna), tym łatwiej podejmuje niezależne decyzje w życiu dorosłym.

<http://www.texplod.com>

Jak rozwijać samodzielność?:

- Doceniać przejawy naturalnej skłonności dzieci do samodzielności
- Stwarzać optymalne warunki do bycia samodzielnym
- Wzmacniać motywację do samodzielnych działań
- Inspirować do formułowania problemów i samodzielnego poszukiwania ich rozwiązania
- Wdrażać do świadomego samodzielnego wykonania pracy i samokontroli

Umiejętności dziecka trzyletniego

Poznawcze

- klasyfikuje klocki według kształtu lub wielkości;
- naśladuje sekwencje czynności (np. karmi lalę, kładzie do łóżeczka, przykrywa)
- układa obrazek złożony z trzech części
- mówi prostymi zdaniami, zaczyna używać gramatyki
- w zabawie na niby potrafi bawić się tematycznie
- buduje wieżę z 10 elementów
- ma myślenie magiczne, animizm, artyficzalizm
- zapamiętuje teksty piosenek, wierszyków, rymowanek

Motoryczne

- samodzielnie wkłada i zdejmuje większość części garderoby
- posługuje się łyżką i widelcem
- samodzielnie wykonuje podstawowe czynności higieniczne
- jeździ na trójkołowym rowerku
- rzuca, kopie i próbuje łapać piłkę

Emocjonalne

- potrafi rozpoznać i nazwać swoje emocje

Społeczne

- zabawy równoległe
- lęk separacyjny symboliczny

Moralne

- słucha poleceń dorosłych by uniknąć kary / uzyskać nagrodę

Umiejętności dziecka sześciolatniego

Poznawcze

- ma myślenie konkretne, logiczne
- prawidłowo wymawia wszystkie głoski
- mówi zdaniami złożonymi
- odróżnia lewą stronę od prawej
- rysuje rysunek uproszczony
- umie znaleźć kilka różnic w dwu obrazkach pozornie identycznych
- odróżnia podobne dźwięki np. p-b
- potrafi wysłuchać kilku poleceń jednocześnie i zastosować się do nich

Motoryczne

- samodzielnie potrafi zawiązać sznurowadła i zapiąć guziki
- po skończonej pracy sprząta po sobie

Emocjonalne

Potrafi coraz lepiej kontrolować swoje emocje
Rozpoznaje, nazywa emocje u innych, szuka adekwatnych przyczyn

Społeczne

- zabawa asocjacyjna z rówieśnikami
- przestrzega rygorystycznie instrukcji w zabawie

Moralne

- bez kłopotu podporządkowuje się poleceniom dorosłych
- przestrzega norm i zasad, które zna
- zaczyna rozumieć intencjonalność w zachowaniu innych

- Dziecko w pierwszych klasach szkoły podstawowej nie potrafi jeszcze samodzielnie pracować,
- Rolą dorosłego jest stwarzanie odpowiednich warunków, by dziecko zachęcać do podejmowania samodzielności w coraz większym zakresie.
- Dorosły ma towarzyszyć dziecku, pomagać gdy jest to konieczne,

Interakcje z
rówieśnikami

Przestrzeganie
poleceń
dorosłych

Obowiązkowość

Samodzielność ucznia
(Pomoc rodzica
dyskretna i taktowna)

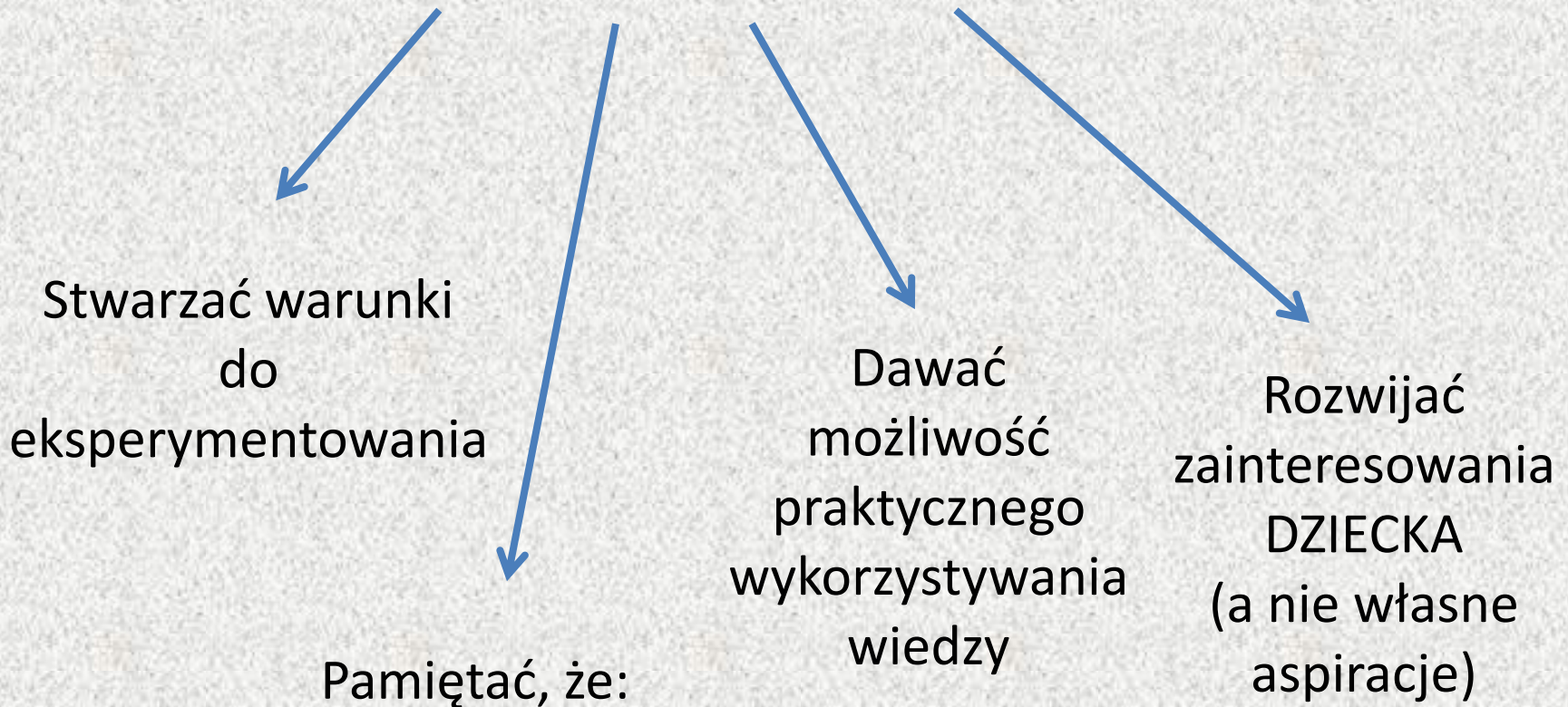
Odrabianie
zadań
domowych

Czynności
samoobsługowe

Punktualność

- Dzieci najłatwiej uczą się przez naśladowanie i doświadczanie
- W rozwijaniu samodzielności ogromne znaczenie ma silna motywacja do wykonania zadania.
- Istotą samodzielnego rozwiązania każdego problemu jest zrozumienie, na czym polega trudność.

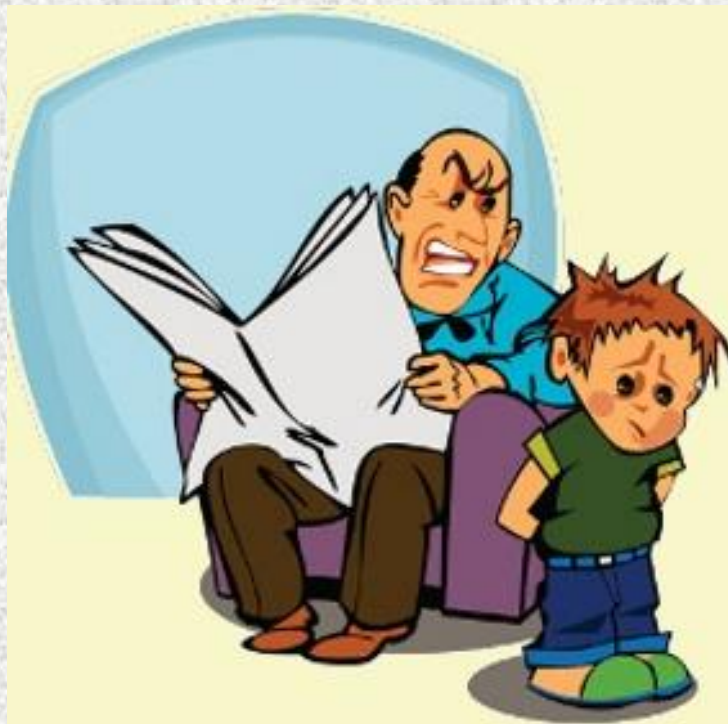
Jak dawać Dziecku poczucie MOCY?

<http://fdn.pl/>

Zachęcając dziecko do samodzielności

**Nie narzucaj
własnego zdania**

<http://www.buzzle.com/articles/things-you-should-never-say-to-your-child.html>

**Podziel się z dzieckiem
swoją opinią**

<http://twinsistersspeechandlanguagetherapy.blogspot.com/>

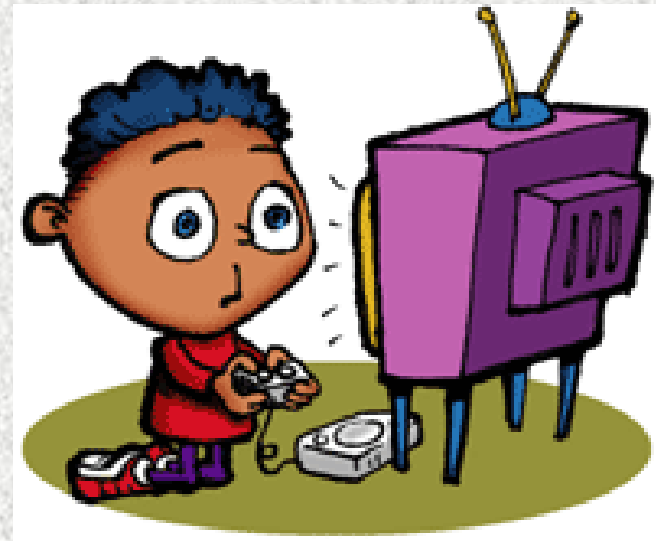
Zachęcając dziecko do samodzielności

**Nie krzycz, że dziecko
coś źle zrobiło**

<http://twinsisterspeechandlanguagetherapy.blogspot.com/>

**Wyjaśnij co i dlaczego Ci się
w jego zachowaniu nie
podało**

<http://mrsthiesenswiki.wikispaces.com/Widget+Games>

Zachęcając dziecko do samodzielności

Nie decyduj za dziecko

**Pozwól, by dziecko
mogło mieć wybór**

Zachęcając dziecko do samodzielności

**Nie staraj się, by zawsze
wszystko robiło idealnie**

**Pozwól popełniać
mu błędy**

Zachęcając dziecko do samodzielności

**Nie bądź zawsze
nieomylnym
ekspertem**

<http://pictureorphoto.blogspot.com>

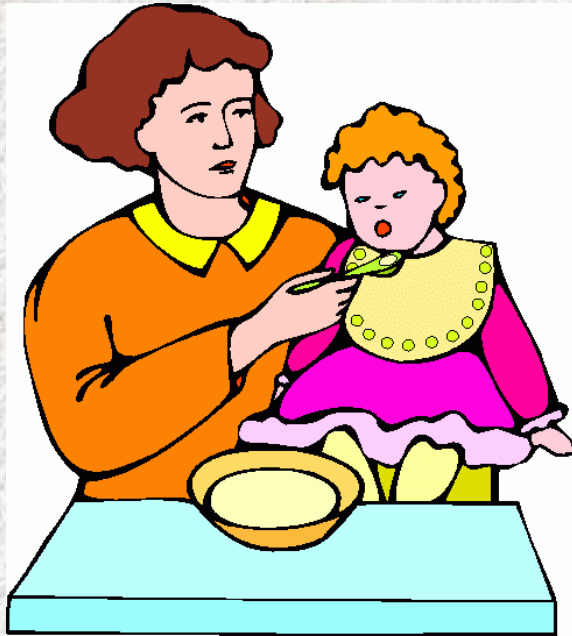
**Pokaż dziecku, że TY też
czegoś się od niego uczysz**

<http://blog.roychowdhury.org>

Zachęcając dziecko do samodzielności

**Nie wyręczaj, dostarczaj
POMOCY, gdy dziecko
Cię o to prosi**

**Daj dziecku poczucie
MOCY
Zachęcaj do
samodzielnego działania**

Samodzielność a stawianie granic przez rodziców

Granice:

- ❖ Należy dostosować do poziomu rozwoju dziecka
- ❖ Dają dziecku poczucie bezpieczeństwa
- ❖ Pomagają dziecku w odkrywaniu świata
- ❖ Pokazują ścieżkę akceptowanych zachowań
- ❖ Określają związki z ludźmi
- ❖ Ich wytyczanie jest procesem dynamicznym

Literatura:

- Baranowicz, K., *Samodzielność jako kategoria dydaktyki*, Życie Szkoły, 1989,
- Gordon T.: *Wychowanie bez porażek*, Warszawa 1999,
- Gruszczyk-Kolczyńska, E., Zielińska, E., *Nauczycielska diagnoza gotowości do podjęcia nauki szkolnej*, Kraków 2011.
- MacKenzie, R., *Kiedy pozwolić? Kiedy zabronić*, GWP, 2011,
- Mazurkiewicz A., *Same dzielne dzieci*, Charaktery, 2014, nr4, s. 58-60,
- Niziołek, U., *Jak wdrażać uczniów do samodzielności szkolnej?* [dostęp 02.04.2014],
- Palka, S., *Samodzielność poznawcza uczniów*, Oświata na wirażu, Kielce, 1999,